

การศึกษาเปรียบเทียบความตระหนักของนักท่องเที่ยวชาวไทย และชาวต่างชาติที่มีต่อ
การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมในสถานที่ท่องเที่ยว
กรณีศึกษา: องค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม

อริญา อุบัวทอง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อม
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2550

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

การศึกษาเปรียบเทียบความตระหนักของนักท่องเที่ยวชาวไทย และชาวต่างชาติที่มีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ในสถานที่ท่องเที่ยว กรณีศึกษา: องค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม (A COMPARATIVE STUDY OF AWARENESS ON CULTURAL HERITAGE CONSERVATION BETWEEN THAI AND FOREIGN TOURISTS: A CASE STUDY OF PHRA PATHOM CHEDI, NAKHON PATHOM PROVINCE.)

อริญา อุบัวทอง 4737805 SHEV/M

ศก.ม. (สิ่งแวดล้อม)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: วิลาสินี อโนมะศิริ, วท.ค., พรรณีภา บุรพาชีพ, น.บ. (เกียรตินิยมดี), น.ม., จิราพร จักรไพวงศ์, ศก.ม.

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความตระหนักของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่มีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมองค์พระปฐมเจดีย์ ปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่มีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมองค์พระปฐมเจดีย์ รวมทั้งศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมองค์พระปฐมเจดีย์ กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาคือ นักท่องเที่ยวที่มีอายุ ตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่เดินทางมาท่องเที่ยวขององค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม แบ่งเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 200 ราย และชาวต่างชาติ จำนวน 200 ราย รวมทั้งสิ้น 400 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การแปรปรวนทางเดียว (Analysis of Variance: ANOVA) ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวไทย และชาวต่างชาติส่วนใหญ่ มีความตระหนักต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมองค์พระปฐมเจดีย์อยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมองค์พระปฐมเจดีย์ ของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวไทย พบว่า การเป็นสมาชิกชมรม การรับรู้ว่าสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมองค์พระปฐมเจดีย์ การให้คุณค่าสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม และความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม มีผลต่อความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ในขณะที่ปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมองค์พระปฐมเจดีย์ของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวต่างชาติ พบว่า สัญชาติ ประสบการณ์เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม การให้คุณค่าสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม และความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม มีผลต่อความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จากการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย โดยใช้สถิติ t-test พบว่า ทั้งกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวไทย ($\bar{x} = 103.95$) และกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวต่างชาติ ($\bar{x} = 103.24$) ไม่มีความแตกต่างกันในเรื่องของความตระหนักต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมองค์พระปฐมเจดีย์

ปัญหา อุปสรรคในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมองค์พระปฐมเจดีย์ ที่สำคัญ คือ การขาดความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมองค์พระปฐมเจดีย์ การให้คุณค่าสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ตลอดจนการขาดข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับองค์พระปฐมเจดีย์ ข้อเสนอแนะของผู้วิจัยเพื่อก่อให้เกิดความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมองค์พระปฐมเจดีย์ กล่าวคือ ภาครัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความรู้ ข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งสร้างความตระหนักในคุณค่าของสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมแก่ประชาชนและนักท่องเที่ยว ให้ได้รับรู้ถึงแนวทางการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมองค์พระปฐมเจดีย์อย่างถูกต้องและทั่วถึง โดยผ่านสื่อ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ แผ่นพับ รวมทั้งสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกๆ ฝ่าย ทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชนควรมีส่วนร่วมในการวางแผนเพื่อหาแนวทางกระตุ้นให้ประชาชนและนักท่องเที่ยวมีความตระหนักต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: การศึกษาเปรียบเทียบ/ ความตระหนัก/ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม/ องค์พระปฐมเจดีย์

A COMPARATIVE STUDY OF AWARENESS ON CULTURAL HERITAGE CONSERVATION BETWEEN THAI AND FOREIGN TOURISTS: A CASE STUDY OF PHRA PATHOM CHEDI, NAKHON PATHOM PROVINCE.

ARIYA OUBUATHONG 4737805 SHEV/M
M.A. (ENVIRONMENT)

THESIS ADVISORS: WILASINEE ANOMASIRI, Ph.D.; PHANNIPHA BURAPHACHIP, LL.M. (HONOR); JIRAPORN JAKPRAIWONG, M.A.

ABSTRACT

This study was to compare the awareness of cultural heritage conservation between Thai and foreign tourists at Phra Pathom Chedi and affecting factors, problems, limitations and recommendations in conserving the cultural heritage at Phra Pathom Chedi. Samples were tourists aged 18 years and above visiting Phra Pathom Chedi, Nakhon Pathom Province. They were classified into 200 Thai tourists and 200 foreign tourists and there were 400 tourists in total. A questionnaire was the instrument for data collection and the statistical applications were percentage, mean, standard deviation and One-way ANOVA.

It was found that most Thai and foreign tourists had moderate awareness on cultural heritage conservation between Thai and foreign tourists at Phra Pathom Chedi. Factors affecting their awareness were being members of a club, perceptions of information of conservation, valuing the cultural heritage, and knowledge of its conservation. ($P = 0.05$)

Factors affecting the awareness of foreign tourists were nationality, experience of conservation, valuing cultural heritage and knowledge of conservation. ($P = 0.05$) Testing the differences of mean by t-test found that there was no differences on awareness between the Thai tourists ($\bar{x} = 103.95$) and the foreign tourists ($\bar{x} = 103.24$) on cultural heritage at Phra Pathom Chedi.

Major problems and limitations in conserving the cultural heritage at Phra Pathom Chedi were inadequate knowledge of conserving the cultural heritage at Phra Pathom Chedi, valuing the cultural heritage and inadequate information about Phra Pathom Chedi.

It is recommended that awareness of cultural heritage conservation at Phra Pathom Chedi be raised. The government sectors and the office involved should provide knowledge, information and create awareness of cultural heritage so that people understand methods of cultural heritage conservation at Phra Pathom Chedi. This information should be given through media, TV, radio, newspapers, leaflet and other e-media. All persons involved in both the government and the private sectors and communities should participate in planning to arouse people and tourists to be ceaselessly aware of cultural heritage.

KEY WORDS: A COMPARATIVE STUDY/ AWARENESS/ CULTURAL HERITAGE CONSERVATION/ PHRA PATHOM CHEDI

293 pp.